

Nešírenie jadrových zbraní a budúcnosť Zmluvy o nešírení jadrových zbraní

Odporúčanie Európskeho parlamentu Rade z 24. apríla 2009 o nešírení jadrových zbraní a budúcnosti Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (2008/2324(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na návrh odporúčania Rade, ktorý predložili Annemie Neyts-Uyttebroeck v mene skupiny ALDE a Angelika Beer v mene skupiny Verts/ALE o nešírení jadrových zbraní a budúcnosti Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (ZNJZ) (B6-0421/2008),
- so zreteľom na nadchádzajúcu Kontrolnú konferenciu zmluvných strán Zmluvy o nešírení jadrových zbraní v roku 2010,
- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia z 26. februára 2004¹, 10. marca 2005², 17. novembra 2005³ a 14. marca 2007⁴ o nešírení jadrových zbraní a jadrovom odzbrojení,
- so zreteľom na svoje uznesenie z 5. júna 2008 o vykonávaní európskej bezpečnostnej stratégie a európskej bezpečnostnej a obrannej politiky⁵,
- so zreteľom na stratégiu Európskej únie proti šíreniu zbraní hromadného ničenia schválenú Európskou radou 12. decembra 2003,
- so zreteľom na vyhlásenie Rady z 8. decembra 2008 o posilnení medzinárodnej bezpečnosti, a najmä na jeho body 6, 8 a 9, v ktorých EÚ vyjadruje „odhodlanie bojovať proti šíreniu zbraní hromadného ničenia a ich nosičov“,
- so zreteľom na kľúčovú úlohu Skupiny jadrových dodávateľov v kontexte nešírenia jadrových zbraní,
- so zreteľom na rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN o nešírení jadrových zbraní a o jadrovom odzbrojení, a najmä rezolúciu 1540 (2004),
- so zreteľom na Zmluvu o všeobecnom zákaze jadrových skúšok, dohody o komplexných bezpečnostných zárukách a dodatkových protokoloch Medzinárodnej organizácie pre atómovú energiu (MAAE), Dohovor o fyzickej ochrane jadrových materiálov, Medzinárodný dohovor o potláčaní činov jadrového terorizmu, Haagsky kódex správania proti šíreniu balistických rakiet, Zmluvu o znížení strategických zbraní (START I), ktorej

---

¹ Ú. v. EÚ C 98 E, 23.4.2004, s. 152.

² Ú. v. EÚ C 320 E, 15.12.2005, s. 253.

³ Ú. v. EÚ C 280 E, 18.11.2006, s. 453.

⁴ Ú. v. EÚ C 301 E, 13.12.2007, s. 146.

⁵ Prijaté texty, P6_TA(2008)0255.

platnosť uplynie v roku 2009, a na Zmluvu o redukcii strategických útočných zbraní (SORT),

- so zreteľom na vykonávanie európskej bezpečnostnej stratégie prijatej Európskou radou 11. decembra 2008,
  - so zreteľom na článok 114 ods. 3 a článok 90 rokovacieho poriadku,
  - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A6-0234/2009),
- A. zdôrazňujúc potrebu ďalšieho posilnenia všetkých troch pilierov Zmluvy o nešírení jadrových zbraní (ZNJZ), konkrétne nešírenia jadrových zbraní, odzbrojenia a spolupráce na civilnom využití jadrovej energie,
- B. veľmi znepokojený tým, že pri plnení cieľov ZNJZ nedochádza k pokroku pri dosahovaní konkrétnych cieľov (napríklad tzv. 13 krokov¹), ako sa dohodlo na predchádzajúcich kontrolných konferenciách, a to najmä teraz, keď dochádza k hrozbám z rôznych zdrojov vrátane rastúceho šírenia zbraní, k možnosti, že sa jadrové technológie a rádioaktívny materiál dostanú do rúk zločineckých organizácií a teroristov, a k nezáujmu jadrových mocností, ktoré sú signatármi ZNJZ, znižovať alebo odstrániť svoje jadrové arzenály a oslabovať presadzovanie svojej vojenskej doktríny jadrového zastrašovania,
- C. keďže šírenie zbraní hromadného ničenia (ZHN) a ich nosičov určených štátnym aj neštátnym subjektom predstavuje jednu z najväznejších hrozieb pre medzinárodnú stabilitu a bezpečnosť,
- D. pripomínajúc záväzok EÚ, že použije všetky nástroje, ktoré má k dispozícii, na predchádzanie, odstrašenie od, zastavenie, prípadne odstránenie programov na šírenie zbraní, ktoré spôsobujú obavy na globálnej úrovni tak, ako je to jasne vyjadrené v stratégii EÚ proti šíreniu ZHN prijatej Európskou radou 12. decembra 2003,
- E. zdôrazňujúc potrebu, aby EÚ zintenzívnila snahy proti tokom a financovaniu šírenia jadrových zbraní, aby ukladala sankcie za akty šírenia jadrových zbraní, a aby vyvinula opatrenia na predchádzanie výmeny vedomostí a know-how prostredníctvom všetkých dostupných nástrojov vrátane multilaterálnych zmlúv a mechanizmov overovania, vnútroštátnych a medzinárodných koordinovaných kontrol dovozu, spoločných programov na zníženie hrozieb a politických a hospodárskych pák,
- F. povzbudený novými návrhmi na odzbrojenie, napríklad návrhmi, ktoré predložili Henry Kissinger, George P. Shultz, William J. Perry a Sam Nunn v januári 2007 a januári 2008, modelovým dohovorom o jadrových zbraniach a Hirošimsko-Nagasackým protokolom, ktoré podporovali občianske organizácie a politickí vedúci predstavitelia na celom svete, a kampaňami, napríklad kampaňou Global Zero, ktoré argumentujú, že jedným z rozhodujúcich spôsobov zabránenia šíreniu jadrových zbraní a dosiahnutia celosvetovej bezpečnosti je krok k odstráneniu jadrových zbraní,
- G. vítajúc v tomto smere iniciatívy francúzskej a britskej vlády na zníženie ich jadrových

---

¹ Organizácia spojených národov: Kontrolná konferencia zmluvných strán Zmluvy o nešírení jadrových zbraní konaná v roku 2000, NPT/CONF.2000/28 (časti I a II).

arzenálov,

- H. rozhodne povzbudený najmä jasnou predstavou prezidenta USA Obamu o prístupe k otázkam jadrových zbraní, ktorú predniesol 5. apríla 2009 v Prahe, jeho odhodlaním posunúť jadrové odzbrojenie o krok vpred a jeho víziou sveta bez jadrových zbraní; vítajúc konštruktívnu spoluprácu medzi USA a Ruskom zameranú na obnovenie dohody START, ukončenie stavu vysokej pohotovosti balistických striel a významné zníženie zásob jadrových zbraní a materiálu USA; vítajúc rozhodnutie USA o ich plnej účasti na procese E3 + 3 s Iránom; vítajúc ratifikáciu dodatkových protokolov k dohodám MAAE o bezpečnostných zárukách zo strany USA, čo predstavuje pozitívny krok posilňujúci dôveru; s radosťou vítajúc zámer prezidenta Obamu ukončiť ratifikáciu Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok (CTBT) zo strany USA a začať rokovania o zmluve o zákaze výroby štípného materiálu,
- I. podčiarkujúc potrebu úzkej koordinácie a spolupráce medzi EÚ a jej hlavnými strategickými partnermi, najmä s USA a Ruskom, s cieľom oživiť a posilniť režim nešírenia jadrových zbraní,
- J. zdôrazňujúc rozhodujúcu úlohu posilnenia ZNJZ, ako hlavného piliera režimu nešírenia jadrových zbraní a uznávajúc, že rozhodné politické vedenie a viaceré postupných krokov sú naliehavo potrebné na potvrdenie platnosti ZNJZ a na posilnenie dohôd, zmlúv a agentúr, ktoré vytvárajú súčasný systém v oblasti nešírenia jadrových zbraní a odzbrojenia a ktoré zahŕňajú najmä Zmluvu o všeobecnom zákaze jadrových skúšok a MAAE,
- K. vítajúc v tomto smere spoločnú britsko-nórsku iniciatívu zameranú na vyhodnotenie návratnosti a stanovenie jasných procesných krokov prípadného rozobratia jadrových zbraní a s tým súvisiacich overovacích postupov, považujúc túto iniciatívu za veľmi prospešnú pre EÚ, NATO a ostatných príslušných aktérov,
- L. vítajúc list francúzskeho predsedníctva EÚ z 5. decembra 2008 generálnemu tajomníkovi OSN Banovi Ki-moonovi, v ktorom sa uvádzajú návrhy EÚ na odzbrojenie prijaté Európskou radou v decembri 2008,
- M. vítajúc prejav Javiera Solanu, vysokého predstaviteľa EÚ pre SZBP, na konferencii Mier a odzbrojenie: svet bez jadrových zbraní 9. decembra 2008, v ktorom privítal skutočnosť, že otázka jadrového odzbrojenia sa opäť dostala na vrchol medzinárodného programu, a v ktorom zdôraznil potrebu, aby EÚ zaradila otázku nešírenia jadrových zbraní do svojich všeobecných politík,
- N. vítajúc prejav prezidenta USA Obamu z 5. apríla 2009 v Prahe, v ktorom vyhlásil, že USA majú morálnu povinnosť viesť kampaň s cieľom zbaviť svet všetkých jadrových zbraní, pričom však pripustil, že tento cieľ sa možno nepodarí dosiahnuť počas jeho života, a zdôraznil potrebu posilniť ZNJZ ako základ pre spoluprácu a postupné riešenie; keďže nová administratíva USA by mala plne začleniť EÚ do tejto kampane, a to najmä na celosvetovom stretnutí, ktoré sa má uskutočniť v roku 2009 a ktoré sa bude venovať hrozbe jadrových zbraní,
- O. poukazujúc na všeobecné zavádzanie doložiek o nešírení jadrových zbraní do zmlúv uzatváraných medzi EÚ a tretími štátmi od roku 2003,

- P. so zreteľom na iniciatívy v oblasti nešírenia jadrových zbraní a odzbrojenia mimo rámca OSN, ktoré EÚ schválila a medzi ktoré patria Bezpečnostná iniciatíva proti šíreniu a Iniciatíva globálneho partnerstva G8,
- Q. vítajúc skutočnosť, že Komisia získala štatút pozorovateľa v Skupine jadrových dodávateľov a v kontrolnej konferencii zmluvných strán ZNJZ, a že sekretariát Rady sa taktiež zúčastní konferencie ZNJZ buď v rámci delegácie ES, alebo v rámci predsedníctva EÚ,
1. predkladá Rade tieto odporúčania:
- a) preskúmať a aktualizovať spoločnú pozíciu Rady 2005/329/PESC z 25. apríla 2005 týkajúcu sa kontrolnej konferencie zmluvných strán Zmluvy o nešírení jadrových zbraní v roku 2005¹, ktorá sa má schváliť na zasadnutí Európskej rady v decembri 2009, ako prípravný krok na dosiahnutie úspešného výsledku Kontrolnej konferencie zmluvných strán Zmluvy o nešírení jadrových zbraní v roku 2010, ktorá ešte viac posilní všetky tri existujúce piliere ZNJZ; prijať cieľ, ktorým je prípadné úplné jadrové odzbrojenie vo forme, v akej je obsiahnuté v návrhu dohovoru o jadrových zbraniach,
  - b) zintenzívniť snahu o zabezpečenie všeobecného uplatňovania a efektívneho vykonávania pravidiel a nástrojov nešírenia jadrových zbraní, najmä zlepšením prostriedkov ich overovania,
  - c) v spolupráci s partnermi aktívne podporovať konkrétne návrhy na umiestnenie výroby, používania a spracovania akéhokoľvek jadrového paliva pod kontrolu MAAE, vrátane návrhov na vytvorenie medzinárodnej banky pre jadrové palivo; podporovať ďalšie iniciatívy v súvislosti s multilateralizáciou cyklu jadrového paliva zameranou na mierové využitie jadrovej energie; v tomto ohľade brať na vedomie skutočnosť, že Európsky parlament víta úmysel Rady a Komisie prispieť sumou vo výške 25 miliónov EUR k vytvoreniu banky pre jadrové palivo, ktorá by bola pod dohľadom MAAE, a praje si, aby sa urýchlene prijala spoločná akcia v tejto veci,
  - d) podporovať ďalšie úsilie o posilnenie mandátu MAAE vrátane všeobecného zavádzania dodatkových protokolov k dohodám MAAE o bezpečnostných zárukách a iných krokoch zameraných na rozvoj opatrení na budovanie dôvery; zabezpečiť vyčlenenie dostatočných zdrojov pre túto organizáciu, aby mohla plniť svoju kľúčovú úlohu, ktorú zohráva pri zaisťovaní bezpečnosti jadrových činností,
  - e) dosiahnuť výrazný pokrok v rámci Partnerskej iniciatívy G8, Bezpečnostnej iniciatívy proti šíreniu, Iniciatívy na zníženie globálnej hrozby a presadzovať skoré nadobudnutie platnosti Zmluvy o všeobecnom zákaze jadrových skúšok,
  - f) prehĺbiť dialóg s novou administratívou USA a všetkými jadrovými mocnosťami s cieľom sledovať spoločný program zameraný na postupné znižovanie zásob jadrových hlavíc; podporiť najmä kroky USA a Ruska vedúce k podstatnej redukcii ich jadrových zbraní, ako sa dohodlo v zmluvách START I a SORT; usilovať sa o ratifikáciu Zmluvy o nešírení jadrových zbraní a obnovenie dohody START,

---

¹ Ú. v. EÚ L 106, 27.4.2005, s. 32.

- g) vypracovať stratégiu na kontrolnú konferenciu zmluvných strán ZNJZ v roku 2010 s cieľom dosiahnuť dohodu o zmluve o zastavení výroby štiepneho materiálu pre zbrane takým spôsobom, ktorý nebude diskriminačný, čo znamená, že takáto zmluva by nemala vyžadovať, aby sa len nejadrové mocnosti alebo štáty, ktoré nie sú zmluvnými štátmi ZNJZ, zriekli výroby štiepneho materiálu pre zbrane a zlikvidovali všetky svoje zariadenia na výrobu štiepneho materiálu pre zbrane, ale aj piati členovia Bezpečnostnej rady OSN, ktorí všetci vlastnia jadrové zbrane,
  - h) plne podporovať posilnenie a zlepšenie prostriedkov na overovanie súladu s existujúcimi nástrojmi nešírenia jadrových zbraní,
  - i) požadovať hodnotiacu štúdiu o efektívnosti použitia doložiek o nešírení zbraní hromadného ničenia v dohodách uzavretých medzi EÚ a tretími krajinami,
  - j) pravidelne informovať Európsky parlament o prípravných stretnutiach pred kontrolnou konferenciou zmluvných strán ZNJZ v roku 2010 a náležite zohľadniť jeho názory na otázky nešírenia jadrových zbraní a odzbrojenia so zreteľom na túto konferenciu;
2. poveruje svojho predsedu, aby toto odporúčanie postúpil Rade a na vedomie Komisii, generálnemu tajomníkovi OSN, predsedovi kontrolnej konferencie zmluvných strán ZNJZ v roku 2010, parlamentom členských štátov, zástupcom poslancov za nešírenie jadrových zbraní a odzbrojenie a organizácii Starostovia za mier (Mayors for Peace).